

1.09.87 (kuuekümne kuues päev)

Nii imelik, kui see ka mõelda ei ole, on täna esimene september. See on kaheteistkümne aasta jooksul esimene selline september, kus ma ei lähe kooli. Igatahes mõtlen ma täna rohkem kui kunagi varem teile, vaatan kella, ja üritan ära arvata, mida keegi teeb ja kus on. Teil on seda palju raskem teha, sest te ei kujuta ette, mida me teha võime, ja ei tea täpselt meie päevakava. Tahaks, et te kirjutaksite esimesest septembrist, et kuidas ja kus, ja saadaksite ajalehti.

Eile õhtul ja täna sain siis tõeliselt oma poolteist portsjonit kätte. Seda saame me järgmiselt: kui kogu rood on lauda istunud, siis jääb üks laud, mille taha istume meie. Kui tavaliselt on lauas kümme sõdurit, siis meid on kuus ja sööme ära kümne inimese toidu. Toitu jätkub nüüd nii, et ei jõua äragi süüa. Leib ja sai ei ole meie jaoks limiteeritud, ja mõnikord antakse kaks potti putru lauale, vähemalt nii tehti eile õhtul ja täna hommikul. Kui jutt juba pudrule läks, siis räägime sellest edasi. See pudru söömine teeb hambad nõrgaks. Üleeile sain ühe õuna ja kui seda sööma hakkasin, siis oli igemetele valus, sellist asja õuna söömisel ei ole ma veel täheldanud. Eks see ole sellest, et meil ei ole siin midagi toorest närida, kõik on pehmeks keedetud. Hammastega ei ole midagi teha, pane pudru lusikaga suhu, suru keelega vastu suulage, ja neela alla. Hea, et seda putru nüüd niipalju kui tahad saab, varem, kui aus olla, jäi õhtu ja hommikusöögist natuke väheks.

Kirjutasite, et minu kirjadesse tekkis nelja päevane paus. Millest see oli? Ehk sellest, et kui rood on toimkonnas, siis post ei käi, aga võibolla oli see tingitud ka mingist muust tegurist. Raske ette kujutada, kust kohast kiri enne koju jõudmist kõik läbi käib. Üldiselt püüan ma kasutada iga vaba minutit, et kirja kirjutada.

Varsti peaks välja tulema käskkiri sõjaväeteenistusse võtmise kohta, see aga tähendab, et seaduste järgi on pool aastat teenitud, tegelikult saab aga homme alles teine kuu täis kui ma soldatiriideid kannan. Praegu just tuli meelde, et kuu ega tagasi, esimesel vastu teist, olin linnas teie juures. Mitte ei jõua ära oodata, millal taas kokku saab. Kui kunagi tulete, võtke palun erariided kaasa.

Lõppu taas natuke ilmast. Ilm oli täna pilvine, sadas vahetevahel, korra juhtus isegi nii, et sain natuke märjaks, seda aga nii natuke, et poole tunni pärast olin jälle kuiv. Temperatuur püsib samades piirides nagu ikka taoliste ilmadega.

Ootan kirja.